

poslední aktualizace:

10. 4. 2026

Koncesionářské poplatky – Evropská unie a Česká republika

Výhody koncesionářského financování a aktuální situace v ČR:

Koncesionářský poplatek má několik výhod, které se v evropských příkladech opakují bez ohledu na konkrétní technologii výběru. Tou nejpodstatnější je **institucionální odstup od aktuální vlády**. Příjem je předem určený, relativně předvídatelný a (v ideálním případě) se mění podle transparentních pravidel, a nikoliv podle toho, jaký je zrovna politický konflikt nebo rozpočtová nálada. Právě proto **unijní rámec** EMFA (Evropský akt o svobodě médií) výslovně pracuje s myšlenkou, že veřejnoprávní média potřebují „stabilní, udržitelné a předvídatelné“ zdroje odpovídající jejich veřejné službě.

Druhou výhodou je **univerzalita a nízká motivace k obcházení systému**. Univerzální poplatek „na domácnost“ (Německo, Rakousko) a poplatek navázaný na elektřinu (Portugalsko, Řecko, Itálie) jsou politicky často obhajovány tím,

Státy EU v systému koncesionářských poplatků:

Komparativní mapování financování médií v EU ukazuje, že koncesionářský poplatek zůstává v řadě států důležitým pilířem. Současně platí, že v některých zemích EU byl v posledních letech (nebo dekadách) nahrazen daní či přímým rozpočtovým financováním a debaty často pokračují i tam, kde poplatek formálně trvá. K březnu 2026 patří mezi členské státy EU, které jasně a systémově používají koncesionářskou formu financování veřejnoprávních médií (byť v různých podobách a kombinacích): Česká republika, Rakousko, Německo, Řecko, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Polsko, Portugalsko a Slovinsko.

že veřejnoprávní obsah má být dostupný všem, a proto je financování rozprostřeno, i když obsah někdo zrovna „nekonsumuje“. Tento princip zároveň zjednodušuje vymáhání a snižuje náklady na kontrolu, protože stát (nebo výběrčí instituce) pracuje s již existující infrastrukturou registrů a faktur.

Třetí výhodou je **mnohaletá plánovatelnost**. Německé nastavování přes KEF ukazuje, že důležité není jen „kdo platí“, ale také kdo určuje výši a jak. Víceleté období a expertní doporučení snižují tlak na krátkodobé „škrtní“ a umožňují plánovat investice do vysílání, digitalizace a regionálních služeb. Irsko pak ukazuje, že tam, kde poplatek samotný přestává stačit, je v některých případech politicky schůdné přejít na hybridní model. Poplatek zůstane základnou, ale stát dopředu přizná víceleté „dorovnání“ a zároveň zlepšit výběr skrze například modernizaci formy výběru.

Koncesionářský model může mít ještě jeden (často podceňovaný) efekt. Vytváří **přímější vztah veřejnosti k veřejné službě**. Pokud lidé platí „svůj“ poplatek, roste tlak na to, aby veřejnoprávní instituce měly srozumitelný „veřejný účet“. Tedy, aby bylo transparentní, co přesně dělají, kolik stojí regionální vysílání, proč má smysl archiv, vzdělávací obsah nebo například služby pro menšiny. Irská debata po skandálech RTÉ ukazuje, že legitimita poplatku není automatická. Vláda proto spojila víceleté financování s reformami řízení a s posílením kontrolních a auditních mechanismů.

Současně je férové přiznat i typické **nevýhody**. Poplatek bývá kritizován jako regresivní (stejná částka pro chudší i bohatší), jako „povinná platba za něco, co nesledují“, nebo jako technologicky zastaralý, pokud je přímo navázán na konkrétní zařízení. Proto se modernizace často pohybuje dvěma směry.

1. Rozšířit základ (domácnost, odběrné místo).
2. Posílit sociální výjimky či slevy.

Například Rakousko či Portugalsko mají v systému explicitní sociální úlevy a Polsko publikuje rozsáhlé kategorie osvobození, včetně věkové hranice.

Rakousko

Od 1. 1. 2024 přešlo Rakousko na „domácnostní odvod“ (household levy). Nejde už o poplatek navázaný na držení příjemce, ale o povinnost platit za každou adresu s „hlavním bydlištěm“.¹ Dřívější systém GIS byl nahrazen výběrem přes OBS a poplatek se tedy váže na „hlavní bydliště“, nikoliv na zařízení. Výběr poplatku technicky zajišťuje ORF-Beitrags. Podle jejího oficiálního Q&A je základní sazba 15,30 € (asi 370,- Kč) měsíčně a v některých spolkových zemích existují další příplatky. Výhodou rakouského modelu je tak široká báze plátců a jednodušší kontrola v „digitální době“. Nevýhodou může být vnímání nespravedlnosti (platím i bez zařízení) a citlivost sociálních výjimek (kdo dostane úlevu a proč), které jsou v Rakousku ovšem jasně definované.

Německo

Německý model „jeden byt – jeden poplatek“ je často uváděn jako příklad univerzálního poplatku nezávislého na reálné spotřebě. Oficiální stránka k poplatku uvádí 18,36 € (asi 450,- Kč) měsíčně pro soukromé domácnosti a výslovně zdůrazňuje dvě klíčové věci: 1) poplatek je zákonný a má umožnit produkci veřejné služby nezávisle na vládním vlivu; 2) výše se neurčuje přímo u vysílatelů. Konkrétní výše se **odvozuje** z doporučení nezávislé KEF (Komise pro zjištění finanční potřeby vysílatelů) a následně ji musí schválit všechny spolkové země.² Výhodou je procedurální stabilita (určují se víceletá období, fungují expertní doporučení, provoz na univerzálním základu); nevýhodou je pak to, že systém může narazit (a také již naráží) na politické bloky při schvalování (a tedy generovat soudní spory a nejistotu).

1 Hlavní bydliště (main residence) nemusí být shodné s trvalým bydlištěm. Jedná se spíše o místo, kde člověk skutečně přebývá.

2 Podle judikatury však neschválení poplatku v Německu nelze odůvodnit jinak než sociálními důvody. Není tedy možné, aby byla výše poplatku blokována z politických důvodů.

Zároveň platí, že „výjimky“ jsou dvojsečná zbraň. Na jedné straně jsou důležité pro sociální spravedlnost a politickou udržitelnost poplatku. Na druhé straně ale mohou při špatném návrhu rozložit příjmovou základnu tak, že se systém stane nestabilní. Evropské příklady napovídají, že fungují zejména dvě logiky: 1) výjimky navázané na jasně měřitelné sociální parametry a 2) automatické, administrativně jednoduché osvobození pro vybrané skupiny, které je ale vyváжено širokým základem plátců. Polsko ukazuje spíše „maximalistickou“ verzi výjimek (velmi široký seznam osvobození), která je dlouhodobě provázena debatami o udržitelnosti výběru.

Další lekcí z praxe je „tichá eroze“ hodnoty poplatku, pokud se dlouho nemění. Chorvatsko otevřeně uvádí, že jeho poplatek je nominálně stejný od roku 2012. Takový krok může být krátkodobě populární, ale v prostředí inflace postupně znamená, že veřejnoprávní instituce dohání výpadek škrty, komerčními příjmy nebo omezením investic, a nakonec je tlak na jednorázovou, politicky bolestivou změnu. Slovinsko šlo opačnou cestou a v roce 2024 sazbu skokově zvýšilo (o 10 %), aby systém stabilizovalo.

Aktuální situace v ČR má tři vrstvy: nedávnou reformu, probíhající politický svár nad poplatky a otázku, co si lze z evropských modelů rozumně vzít. V roce 2025 vstoupila v účinnost novela (zákon č. 119/2025 Sb.), kterou stát upravil parametry systému. Tato změna zahrnovala rovněž navýšení koncesionářských poplatků (ze 135 Kč na 150 Kč TV; z 45 Kč na 55 Kč rozhlas) a zavedení mechanismu automatického navýšení při dosažení definované hranice inflace. Správci evidence plátců jsou veřejnoprávní instituce (Česká televize a Český rozhlas) a pro efektivnější kontrolu mohou získávat informace o odběrných místech od dodavatelů elektřiny.

Právě tento detail je důležitý i pro srovnání se zahraničím. Český systém se historicky tvářil jako systém poplatku „za zařízení“¹, ale v praxi se kvůli vymahatelnosti posouvá směrem k modelům,

¹ Zjednodušeně řečeno v současné době v ČR systém „za zařízení“ funguje pro právnické osoby; pro ty fyzické platí poplatek „za domácnost“, pokud má ve vlastnictví zařízení schopné přijímat rozhlasový nebo televizní signál.

Řecko

Řecká ERT je financována tzv. „protislužbovým“ poplatkem ve výši 3 € (asi 70,- Kč) měsíčně za každé odběrné místo elektřiny. Poplatek je součástí účtů za elektřinu a zákon stanovuje rovněž technický mechanismus převodu (dodavatelé si ponechávají provizi 0,5 %) a vymezuje okruh výjimek (např. stát, některé veřejné instituce, velmi nízká spotřeba apod.). Výhodou je velmi vysoká vymahatelnost (skrze faktury za elektřinu) a sociálně citlivá výše poplatku. Nevýhodou je ovšem to, že logika „na odběrné místo“ může být pro některé domácnosti a provozovny tvrdší (např. více měřičů).

Chorvatsko

Oficiální stránka HRT uvádí, že měsíční poplatek byl od roku 2012 neměnný a činí 10,62 € (asi 260,- Kč). Výši podle zákonného rámce každoročně stanovuje kontrolní orgán HRT se souhlasem regulátora. Zajímavým prvkem je předem nastavené rozdělení části výnosu: 2 % z měsíčního poplatku jsou odváděna Chorvatskému audiovizuálnímu centru (HAVC) a 3 % Fondu na podporu plurality a rozmanitosti médií. HRT zároveň otevřeně říká, že samotný výnos z poplatku je nedostatečný a veřejnou službu kofinancuje z komerčních příjmů. Výhodou je tedy „ekosystémový“ efekt (podpora i mimo HRT), nevýhodou je dlouhodobé zmrazení sazby, které v čase tlačí institut do úspor nebo do větší komerce.

Irsko

Irský televizní poplatek (TV licence) je spjat podobně jako v České republice s vlastnictvím zařízení, které je schopno přijímat signál a pro domácnost stojí 160 € ročně (asi 325,- Kč měsíčně). V posledních letech se řeší zejména klesající výnosy a výběr (včetně debat o obcházení poplatkové povinnosti a o tom, zda je logika „televizního zařízení“ ještě technicky a společensky relevantní). Irsko je dobrý příklad toho, že koncesionářský poplatek může zůstat formálně zachován, ale stát přidá jasně definované víceleté rozpočtové „dorovnání“, aby veřejnoprávní systém

kteře pracují s existujícími registry a infrastrukturními daty (typicky elektřina nebo registr obyvatel). To samo o sobě není „špatně“ – naopak je to evropsky běžné. Klíčové je, aby to bylo doprovázeno **transparentními garancemi ochrany dat a jasnou komunikací vůči veřejnosti**, co se změnilo a proč.

V březnu 2026 se ale do popředí dostal záměr vládní koalice systém zásadně „přestavět“. Podle **vyjádření** předsedy Sněmovny Tomia Okamury má do Sněmovny přijít **návrh na částečné zrušení** poplatků pro vybrané skupiny (např. senioři 75+, firmy, nezaopatření mladí do 26 let, lidé se zdravotním postižením) a zároveň na zrušení automatického navyšování. Celý krok je veřejně rámován jako mezistupeň k úplnému zrušení poplatků a přechodu na jiný model financování.

Je podstatné, že ani podle **koaličních vyjádření** nejde o technicky hotový návrh. Varianty se údajně teprve dopočítávají a termín předložení se tedy posouvá. Nejistota ohledně parametrů (kdo přesně bude osvobozen, od kdy, jak se nahradí výpadek) má sama o sobě dopad na plánování veřejnoprávních institucí. Zejména pokud se zároveň opakuje politický záměr **systém později úplně zrušit**. **Reakce** veřejnoprávních institucí zdůrazňuje, že by výpadek příjmů znamenal propouštění a rušení části služeb, v krajním scénáři i „kolaps“ médií veřejné služby. Podobně je sporným momentem to, že pokud by se výnos měl „vrátit na úroveň roku 2024“, otevře se otázka, kdo přesně a podle jakých pravidel bude výpadek sanovat.

Pro veřejnost je často přitažlivá jednoduchá teze „zrušíme poplatek a zaplatí to stát“. Problém je, že takový krok může v praxi přenést vyjednávání o výši financí do každoročního rozpočtového procesu. **EMFA** přitom pracuje s předpokladem, že členské státy mají nastavit procedury, které veřejnoprávním médiím zajistí stabilní, udržitelné a předvídatelné zdroje odpovídající jejich veřejné službě. Pokud by se financování mělo přesunout na rozpočet, muselo by být doprovázeno **tvrkými procesními brzdami** (víceletost, objektivní kritéria, transparentnost), jinak se zvyšuje prostor pro politické ad hoc zásahy do financování médií.

nespadl do krize. Vládní dohoda počítá s celkovým veřejným financováním RTÉ v letech 2025–2027 (kombinace příjmů z licence a státní podpory) a současně s investicemi do modernizace výběru poplatku (např. data a technologie) včetně posílení dohledu a auditu. V politické debatě se zároveň objevuje spor, zda mají být poplatky rozšířeny na „domácnostní poplatek“ i pro domácnosti bez TV. Část mainstreamu uvádí, že vláda se takovému rozšíření spíše vyhýbá.

Itálie

Italský koncesionářský poplatek je podobně jako v Řecku z hlediska výběru **postaven** na fakturaci skřze účty za elektřinu. Metoda byla do systému zavedena z toho důvodu, aby omezila neplacení. Veřejnoprávní portál k poplatku **uvádí** pro rok 2026 standardní částku 90 € ročně (asi 180,- Kč měsíčně). Zároveň je z dostupných dokumentů patrné, že politická rozhodnutí mohou výši poplatku krátkodobě měnit. V roce 2024 byla sazba dočasně snížena na 70 € (asi 140,- Kč měsíčně) a výpadek měl být kompenzován zvláštním státním příspěvkem. V kontextu unijních struktur probíhá rovněž politická debata o tom, zda a jakým způsobem má být italský koncesionářský poplatek součástí faktur za energie. V případě Itálie se zdá však výběr efektivní. Nicméně nevýhodou italského modelu je očividná možnost potenciální politizace výše poplatku.

Polsko

Polský zákonný poplatek je nutno hradit za registraci a užívání přijímače. Výši pro rok 2026 **publikuje** regulátor KRRiT. Z tabulek pro rok 2026 vyplývá měsíční sazba 30,50 zł (asi 175,- Kč měsíčně) za televizní (nebo kombinovaný) přijímač a 9,50 zł (asi 55,- Kč měsíčně) za rádio, s možností slev při platbě za vícero měsíců dopředu. Zároveň je uveden široký okruh úplných výjimek. Od poplatku je osvobozen ten, kdo je starší 75 let, nebo dosáhl věku 60 let a má nárok na důchod nepřesahující 50 % průměrného měsíčního platu, případně je zařazen do první skupiny postižení nebo je válečným či vojenským invalidou. Dlouhodobou slabinou je nízká

V tomto bodě je užitečné vrátit se k jádru. Veřejnoprávní média nejsou jen „televizní kanály“, ale instituce se zákonně definovanou **veřejnou službou** (zpravodajství, regiony, menšiny, vzdělávání, archiv, krizová komunikace a další). Poplatkový model v evropském pojetí funguje nejlépe tehdy, když je veřejná služba a její financování propojeno s měřitelnými závazky a veřejnou kontrolou, tedy když je jasné, za co se platí a kdo dohlíží, že peníze nejdou na něco mimo dané kompetence. ČT a ČRo jsou správci evidence poplatníků a mají i vymáhací pravomoci. Obdobně v EU rámec EMFA zdůrazňuje ochranu nezávislosti a stabilitu zdrojů. Tato kombinace (jasná pravidla + stabilita + kontrola) je důvod, proč se poplatek v části EU drží navzdory opakovaným politickým sporům.

Současná česká debata již získala i **mezinárodní rozměr**. Evropská vysílací unie (EBU) **uvedla**, že směřování české debaty je rizikové a může oslabit finanční stabilitu i schopnost naplňovat veřejnou službu, přičemž se zmiňuje i scénář nahrazení poplatků přímým rozpočtovým financováním.

Co si konkrétně vzít pro ČR z evropských modelů, aniž by šlo o „kopírování bez kontextu“? Německo ukazuje, že klíčové není jen to, kdo platí, ale kdo určuje výši a jak je tento proces odstíněn od právě vládnoucí politické garnitury. Nezávislé expertní posouzení a víceleté období dávají systému legitimitu i při sporech o navýšení. Rakousko zase demonstruje trend od „držení přijímače“ k domácnostnímu základu, což v jistém smyslu ČR následuje, neboť již vznikla povinnost platit poplatek za jednotlivou domácnost, byť podmíněna držením přijímače. I zde je však třeba brát zřetel na sociální pojistky, aby systém nepůsobil jako plošná daň bez ohledu na situaci domácnosti.²

Pro českou debatu je zajímavý i chorvatský detail. Část poplatku je automaticky vyčleněna na podporu filmového sektoru a fondu plurality. To je jeden z jasných příkladů, kdy poplatek není

2 Zde je třeba zdůraznit, že i český systém pamatuje na určité skupiny obyvatel, kteří jsou od poplatku osvobozeni (pro ČT **zde**; pro ČRo **zde**). Nicméně v kontextu ostatních států se stejným systémem výběru je okruh lidí osvobozených od poplatků poměrně úzký.

míra placení a opakované politické návrhy na zrušení či nahrazení systému. Média tyto návrhy spojují i s širší debatou o stabilitě a roli veřejných médií.

Portugalsko

Portugalský „Contribuição para o audiovisual“ (CAV) není vázán na vlastnictví přístroje, nýbrž přímo na odběr elektřiny. Oficiální lexikon portugalského úředního věstníku ho popisuje jako příspěvek zavedený zákonem, splatný spotřebiteli elektřiny, s fixní měsíční částkou 2,85 € (asi 70,- Kč), sníženou na 1 € (asi 24,- Kč) pro některé skupiny a s existencí výjimek. Prakticky ji účtují dodavatelé elektřiny. EDP (jeden z velkých dodavatelů) výslovně **uvádí**, že se vybírá na faktuře, odvádí se finanční správě a následně směřuje na financování veřejnoprávního Rádio e Televisão de Portugal. Portugalský státní rozpočet pro rok 2026 nicméně **nepočítá** s navýšováním tohoto poplatku. Výhodou tohoto modelu je malý počet neplatičů. Nevýhodou může být spojení s energetickou fakturou (citlivost na energetickou chudobu) a potřeba dobře nastavených úlev.

Slovensko

Slovenská vláda v roce 2024 **nařízením** zvýšila RTV příspěvek o 10 %. Nařízení popisuje detailní sazby. Pro soukromé užívání 14,02 € měsíčně (asi 340,- Kč), samostatné rádio 4,14 € (asi 100,- Kč) a pro veřejné užívání (typicky podniky s veřejně dostupnými přijímači) vyšší paušály. U veřejnoprávní RTV Slovenija je navíc v posledních letech **vidět** snaha stabilizovat financování některých veřejných služeb (např. menšinové programy nebo hudební tělesa) a přiblížit se dlouhodobějšímu modelu podpory. V kontextu výhod/nevýhod je Slovensko ilustrací, že dlouhé „zmrazení“ sazeb často vede k pozdějšímu skokovému zvýšení, které je politicky náročné, ale ekonomicky nevyhnutelné.

Shrnutí

Napříč těmito zeměmi jsou vidět poměrně rozmanité trendy. Od „poplatku za zařízení“ směrem k technologicky neutrálnímu základu (domácnost nebo elektřina). Rakousko

vnímán jen jako „peníze pro jednu instituci“, ale i jako infrastruktura pro širší mediální prostředí. Irsko je zase lekcí, že pokud se systém začne hroutit na výběru, bývá politicky reálnější přechodně posílit víceleté veřejné financování a zároveň technicky zlepšit výběr než udělat náhlý přesun zátěže na rozpočet bez garancí.

Prakticky to znamená, že česká debata ve chvíli, kdy už je otevřena, by měla být vedena alespoň se **třemi „povinnými“ čísly na stole.**

1. Kolik peněz by konkrétní sada výjimek sebrala ČT a ČRo.
2. Jak přesně se nahradí výpadek (vyšší sazba pro zbytek, přímá dotace, nebo kombinace).
3. Jaké procedury budou bránit tomu, aby se financování stalo každoroční politickou pákou.

V březnu 2026 se i v samotných koaličních vyjádřeních objevuje, že výpočty dopadů nejsou dokončeny a návrh není hotový, což jen zvyšuje riziko „rychlých“ změn bez detailní analýzy dopadů. Z pohledu běžného plátce je proto fér chtít odpověď na jednoduchou otázku: kdo bude držet brzdu, když přijde pokušení financování politicky zneužít? V poplatkových systémech je brzda typicky „vestavěná“ (pravidla výběru, víceletost, institucionální odstup). U rozpočtového financování musí být brzda vytvořena dodatečně (např. zákonná víceletá alokace, automatické valorizace, nezávislý audit a pravidla proti ad hoc krácení). Bez těchto pojistek se sice dá poplatek rychle zrušit, ale **mnohem hůř se potom obnovuje důvěra** v to, že veřejnoprávní média nejsou závislá na momentální politické většině. V české debatě se navíc objevuje časová ambice zásadní změny už v nejbližších letech, což zvyšuje význam přechodového plánu a jasně napsaných pravidel, aby se z reformy nestala permanentní nejistota. Bez nich může i dobře míněná úleva kráti stabilitu institucí rychleji, než se stihne postavit náhradní model.

Co je naopak varovné? Italský příklad ukazuje, že i když je výběr přes elektřinu efektivní, výše

takovou změnu nastolilo skokem v roce 2024 (domácnostní odvod), Německo dlouhodobě staví na domácnosti a „elektrická“ verze (Řecko, Portugalsko, Itálie) je atraktivní zejména tím, že minimalizuje administrativu a neplacení. Zároveň se tím posiluje otázka po sociální spravedlnosti. Systém musí umět rozlišit zranitelné skupiny a předejít situaci, kdy se poplatek stane jen dalším tlakem na nízkopříjmové skupiny obyvatel.

Z hlediska výhod a nevýhod se dá říct, že „poplatkové“ státy řeší podobný balíček otázek. Jak udržet stabilní příjem bez toho, aby systém působil nespravedlivě, a jak nastavit ochrany proti politickému tlaku na obsah. Německo posiluje legitimitu technokratickým (expertním) určením potřeb, Rakousko a Slovinsko ukazují, že pravidelná úprava sazby (nebo alespoň možnost úpravy) je v inflaci klíčová, a irsko-italská zkušenost připomíná, že veřejná důvěra a transparentnost jsou pro dlouhodobou udržitelnost vposled stejně důležité jako samotný výběr. Společným rizikem je, že spor o sazbu se snadno změní ve spor o samotnou existenci veřejné služby, a to zejména když chybí shoda na tom, co má veřejnoprávní médium dělat. Proto státy často hledají kompromis, který spočívá v držení co nejširšího základu plátců a zároveň obhajobou poplatku konkrétním plněním veřejné služby.

poplatku se může stát důsledkem **krátkodobého politického rozhodnutí** (dočasné snížení a následné kompenzace). V českém kontextu by podobná „rozpočtová flexibilita“ mohla znamenat, že se otázka financování bude vracet každým rokem nebo každými volbami, což jde proti tomu, co unijní rámec považuje za žádoucí (předvídatelnost a nezávislost). Je třeba však dodat, že podobnou nejistotu ohledně politického vlivu můžeme shledávat i v případě financování přímo ze státního rozpočtu.

V ČR se po posílení poplatkového modelu v roce 2025 otevřel v roce 2026 spor, zda poplatek omezit, nebo zrušit. **Z evropských příkladů plyne:**

1. Univerzální a dobře vymahatelný poplatek umí být stabilním zdrojem.
2. Bez sociálních pojistek je politicky zranitelný.
3. Je potřeba nastavit financování transparentně, a i skrze to posilovat důvěru veřejnosti ve veřejnoprávní média.
4. Přejít na přímý státní rozpočet typicky zvyšuje rizika politického ovlivňování, pokud se nepřijmou tvrdé procedurální záruky.

Právě proto je užitečné posuzovat návrhy nejen podle „úlevy pro část poplatníků“, ale i podle toho, zda udrží (nebo rozvolní) institucionální brzdy, které mají chránit veřejnou službu před momentální politickou většinou.

